

Behov for en nyorientering af pensionsmodellen

Resumé:

Med skattereformen 2012 skabes et behov for eksplicit at kunne håndtere dele af pensionsformuen som er PAL-beskattet, men uden fradragsret for indbetalingerne og beskatning ved udbetaling.

¹ Revideret senest d. 13. september 2012.

MOL04912

Nøgleord: pension, pensionsmodel

Modelgruppepapirer er interne arbejdsrapporter. De konklusioner, der drages i papirerne, er ikke endelige og kan være ændret inden opstillingen af nye modelversioner. Det henstilles derfor, at der kun citeres fra modelgruppepapirerne efter aftale med Danmarks Statistik.

Indledning

Skattereformen 2012 har introduceret en ny kategori af pensionsformue: kapitalpension der er PAL-beskattet men uden fradrag ved indbetaling og uden (indkomst- eller PAF-) beskatning ved udbetaling. De første indbetalinger til denne type forventes at komme i 2013, inkl. ”overførsler” fra hidtidige kapitalpensionsordninger. Pt. forventes disse overførsler i løbet af 2013 at antage et omfang mellem 12 og godt 250 mia. kr, med provenu konsekvenser fra 5 til 100 mia. kr.

Under arbejdet på at forlænge pensionsdata bagud er det netop opdaget at de såkaldte *selvpensioneringskonti*, administreret af pengeinstitutterne, faktisk har samme karakter som den nye 2013-kapitalpensionsordning, altså afkastet er PAL-beskattet, men uden fradrag ved indbetaling og uden (indkomst- eller PAF-) beskatning ved udbetaling.

Dette papir skitserer problematikken og søsætter nogle ideer til konsekvenser for pensionsmodellen. Ideer der formodentlig først kommer ind i ADAM i en version der følger efter DEC09s patch-udgave, pt. kaldt OKT2012.

Definition af pensionsformue

I Danmark vil det være naturligt i ADAM at benytte det pensionsformuebegreb der følger af den formue der er PAL-beskattet.²

Det betyder at vi inkluderer såvel den formue der opbygges med fradrag for indbetalinger og (indkomst- eller PAF-) beskattes ved udbetaling, som den PAL-beskattede formue der ikke involverer *udskudt skat*.³

Under udvalgsarbejdet i efteråret 2010 knæsatte vi begreber som primært omfattede de ind- og udbetalinger der havde skattevirkninger, ved hovedsagligt at basere os på CPS- og PAF-oplysninger. I det tilhørende *pensionsformuebegreb* inkluderede vi *selvpensioneringskonti*, i lighed med traditionen i ADAMs pensionsmodel - i hvert fald siden GHE27999⁴.

Fornyligt opdagede jeg at ind- og udbetalingerne til selvpensioneringskonti *ikke* er fradragsberettigede hhv. indkomstbeskattede.⁵

² Når vi bortser fra at afkastet af aktiverne modsvarende visse pensionsadministrerende enheders egenkapital også PAL-beskattes.

³ Et mere snævert begreb end PAL-beskattet formue, f.eks. den formue der både er PAL-beskattet OG involverer udskudt skat, forekommer uinteressant relativt til de vanskeligheder en præcis opgørelse skulle overkomme, og hvor lidet relevant dette formuebegreb er for andet end finansiell adfærd.

⁴ Af bilag 1, side 21, fremgår at selvpensioneringskonti indgår i pensionsformuen administreret af pengeinstitutter. GHE trak selv på Finn Lauritsens 1986 papir fra FM, der ligeledes inddrog selvpensioneringskonti.

⁵ Jf. eksempelvis <http://www.dronspar.dk/Selvpensioneringskonti.asp>.

Dermed undervurderer 2010-udvalgets knæsatte definitioner for ind- og udbetalinger de til formuebegrebet hørende ditto.⁶ Omvendt overvurderer det valgte formuebegreb det formuebegreb der hører til de valgte definitioner af ind- og udbetalingerne.

Størrelsen på denne misvisning kan illustreres ved konstateringen af at selv pensioneringskonti nåede maksimal formue på 11,2 mia. kr, og udgjorde 12,2 % af pensionsformuen administreret af pengeinstitutter på godt 92,1 mia. kr, ultimo 1989.

Definition af ny underopdeling af pensionsformuen

Den aktuelle underopdeling af pensionsordningerne i

1. ordninger med løbende ydelser overfor ordninger med engangsydelser, og
2. kollektive ordninger overfor individuelle ordninger

synes ikke hensigtsmæssig at fortsætte med idet sidstnævnte opdeling ikke er veldefineret for formuen, afkastet, pensionsafkastskatten eller omvurderingerne, men kun for ind- og udbetalingerne.

Alternativt kunne vi benytte en opdeling i

1. ordninger med *løbende* ydelser overfor ordninger med *engangsydelser*, og
2. ordninger *med* udskudt skat overfor ordninger *uden* udskudt skat.

Pro-argumenterne:

Vi opnår en klar adskillelse af de formuede, der vekselvirker med indkomstskattesystemet (og PAF), og de formuede, der ikke gør.

Vi slipper for en opdeling af formue, afkast, skat og omvurderinger, der kun er svagt empirisk funderet.⁷

Vi kan opretholde nogle faktorer der angiver overenskomstaftalte pensionsbidragssatser, uden nødvendigvis at skulle gennemføre denne sontring helt ned i formuer, mv..

Udbetalingerne afhænger af formuerne og udbetalingsprofiler, men ikke om indbetalingerne kom via kollektiv eller individuel ordning. Beskatningen af udbetalinger afhænger om ordningen involverede udskudt skat eller ej.

Kontra-argumenter:

Vi laver ret omfattende om på mange dele af pensionsmodellen.

Kapitalpension indbetalt før 1982 har samme karakter som den nye kapitalpension. Hidtil har vi klaret den via friholdelsesbrøken. Skal denne kapitalpensionsdel så udskilles, hvilket systematisk set ville være rigtigst?

⁶ Se MOL10n10, MOL01311, MOL25711 og MOL08811.

⁷ I bedste fald kan de funderes i Velfærdskommissionens talgrundlag fra ultimo 2003. Dette projekt ser ud til tidligst at kunne påbegyndes i foråret 2013.

Forslaget kunne også gælde al anden pensionsformue indbetalt før 1982. Er der muligt og realistisk at klare dette, eller er det lige så kompliceret og svagt empirisk funderet, som den hidtidige opdeling efter kollektiv overfor individuel ordning?

Spørgsmålet er om dette forslag er tilstrækkeligt gennemarbejdet, må besvares ved grundig gennemgang med brugerne ved torsdagsmøder og god tid til aftestning inden idriftsættelse.

Konklusion

Papiret lægger op til at den hidtidige opdeling af pensionsordningerne i ADAM i *kollektive* overfor *individuelle* ordninger forlades til fordel for en opdeling i ordninger *med* udskudt skat overfor ordninger *uden* udskudt skat. Afklarende arbejde frem mod efterfølgeren til modelversion OKT2012 forudses.

Papiret påpeger at de ”nye” kapitalpensionsordninger (uden udskudt skat) som skal oprettes fra og med 2013, som følge af Skattereform 2012, allerede har et gammelt, og fortsat eksisterende, fortilfælde i selvpensioneringskonti administreret af pengeinstitutter.

Litteratur

Henriksen, Gitte Terp:

- ”Dokumentation af pensionsdatabanken, PBANK” (**GHE27999**)

Lauritsen, Finn:

- ”En model for pensionsordninger i Danmark (2)”, 14. januar 1986, Finansministeriet.

Osterwald-Lenum, Michael:

- ”Bud på ændrede tal for pensions ind- og udbetalinger 2005-2009”, 10. november 2010. (**MOL10n10**)
- ”Opdatering af pensionsudvalgstal”, 01. marts 2011. (**MOL01311**)
- ”Begrebsafgrænsningerne for pensionsvariablerne bag de nye pensionsniveauer”, 25. juli 2011. (**MOL25711**)
- ”Dokumentation af beregning af nye pensionstal 1996-2005”, (**MOL08811**)